

نظامهای پولی بین المللی ۱. نظام پایه طلا

نظام پایه طلا که در سال ۱۸۷۰ بوجود آمد .

شرایط ورود به این نظام :

- هر کشوری ارزش طلایی پول خود را یکبار تعیین کند .
- ورود و خروج طلا بین کشورها آزاد صورت گیرد .

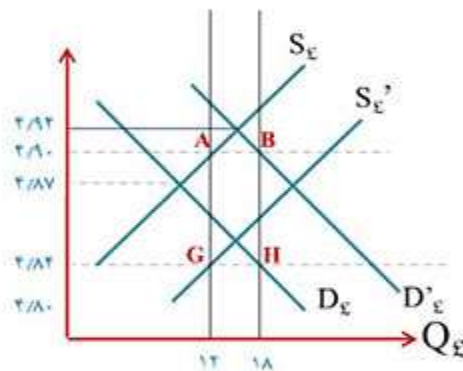
- هر کشوری حجم پول در گردش را متناسب با طلا تعیین کند .

۱. کارکرد نظام پولی بین المللی

در انگلیس ۱ گرم طلا برابر ۱ پوند و در امریکا ۱ گرم طلا برابر ۴/۸۷ دلار فرض شود .
نرخ ارز تعادلی : ۱ پوند = ۴/۸۷ دلار

این نرخ حد بالا و پایینی دارد و بین این دو حد نوسان دارد .
فرض شود : هزینه حمل یک گرم طلا بین نیویورک و لندن ۳ سنت باشد در این صورت
نرخ ارز تعادلی نباید از ۳ سنت بیشتر و کمتر باشد .
یعنی نرخ ارز بیشتر از ۴/۸ و کمتر از ۴/۸۴ نباشد .
زیرا کسی مایل نیست برای خرید ۱ پوند بیشتر از ۴/۸ دلار پرداخت کند (در این نرخ
منحنی عرضه و تقاضای ارز افقی است) و برای فروش ۱ پوند مبلغی کمتر از ۴/۸۴ دلار
دریافت کند .

۲. کارکرد نظام پولی بین المللی

حالت اول:

AB مازاد تقاضای ارز
GH مازاد عرضه ارز

نمودار ۶

- (فاصله AB) با صادرات طلا جبران می گردد
- حد بالای نرخ ارز در نظام پایه طلا " نقطه صدور طلا " نام دارد.
- حالت دوم:
- (فاصله ی GH) با وارد کردن طلا از انگلیس جبران می شود.
- حد پایین نرخ ارز در نظام پایه طلا " نقطه ورود طلا " نام دارد.

مکانیزم های خودکار تعدیل در نظام پایه طلا مقدمه

اگر در نظام پایه طلا دچار کسری یا مازاد تراز پرداخت ها شویم به طور خودکار این مازاد یا کسری تعدیل خواهد شد .

معایب کسری تراز پرداخت مداوم :

تأمین کسری از طریق ذخایر محدود به طور دائم ممکن نیست
وام ها و کمک های خارجی بیشتر از حد پرداخت نمی شود

معایب مازاد مداوم :

موجب کاهش نرخ ارز و ضربه زدن به صادرات می گردد

۱ - مکانیزم پولی هیوم

• در صورت مازاد تراز پرداختها در کشوری :

افزایش طلا و زیاد شدن حجم پول منجر به افزایش سطح قیمت ها و کاهش صادرات و در نتیجه افزایش واردات و حذف خودکار مازاد تراز پرداخت ها می گردد .

• در صورت کسری تراز پرداخت ها :

کاهش طلا و کم شدن حجم پول منجر به کاهش سطح عمومی قیمت ها در نتیجه افزایش صادرات و کاهش واردات و حذف خودکار کسری تراز پرداخت ها خواهد شد.

۲ - مکانیزم نرخ بهره

• در صورت وجود مازاد تراز پرداخت ها : افزایش طلا و حجم زیاد پول منجر به کاهش نرخ بهره می شود ← سرمایه از کشور خارج می گردد در نتیجه با کاهش حجم طلا و حذف مازاد تراز پرداخت ها مواجه می شویم .

• در صورت وجود کسری تراز پرداخت ها : کاهش طلا و کاهش حجم پول منجر به افزایش نرخ بهره می گردد ← افزایش ورود سرمایه به کشور و افزایش حجم طلا حذف این کسری تراز پرداخت ها را به دنبال دارد .

ضربه های وارد به نظام پایه طلا

۱. وقوع جنگ جهانی اول : کشور ها تعهد خود را مبنی بر خرید و فروش طلا نادیده گرفتند و نظام پایه طلا در این شرایط نمی توانست عمل کند
۲. جنگ جهانی ارزش بسیاری از پولها را کاهش داده بود و تورم با نرخ های مختلف بوجود آمده بود و نرخ های ارز معرف قدرت خرید نسبی پول ها نبودند
- ❖ ۱۹۱۴ - ۱۹۲۳: بازار آزاد بود که نرخ ارز را تعیین می کرد ونظام ارز شناور نامیده می شود
- ❖ ۱۹۲۳ - ۱۹۲۸: کشورها به دنبال مساعدت های بین المللی به واحد پولی طلا برگشتند
- ❖ بعد از ۱۹۲۸ کشورها به دلیل مشکلات اقتصادی ارزش پولی خود را از طلا جدا کردند و اجازه دادند آزادانه در بازار نوسان داشته باشد

نظامهای پولی بین المللی

۲. نظام برتون وودز

در سال ۱۹۴۴ نمایندگان امریکا و انگلیس و ۴۲ کشور دیگر (در برتون وودز امریکا) جمع شدند تا در مورد نظام پولی بین المللی بعد از جنگ جهانی دوم تصمیم بگیرند. این نظام منجر به تاسیس صندوق بین المللی پول یا (IMF) شد.

اهداف IMF:

- ☑ مجری مقرراتی در مورد حفظ یا برقراری یک سیستم منظم ارزی
- ☑ حل مشکلات کشورهای عضو از طریق دریافت وام ها
- ☑ مشورت های لازم را برای کشورهای عضو که دچار مشکلات ارزی هستند تامین کند.
- ☑ جمع آوری ویکنواخت نمودن داده های اقتصادی

۱۸۶ کشور عضو IMF هستند و میزان سهمیه هر کشور به نسبت منابع مالی و سهمی که در تجارت بین المللی دارد بستگی دارد .

۲ طرح ارائه شده در نظام برتون وودز

۱. طرح وایت (آمریکا)

۲. طرح کینز (انگلستان)

طرح کینز مبتنی بر ایجاد یک بانک مرکزی جهانی بود که این بانک اقدام به صدور یا انتشار واحد پولی بین المللی کند و این بانک مرکزی عهده دار تنظیم تراز پرداخت های کشورهای شرکت کننده در این نظام پولی بین المللی باشد.

در واقع طرح وایت مورد پذیرش قرار گرفت و نظام برتون وودز همان طرح وایت است.

اهداف نظام برتون وودز

۱. از میان برداشتن محدودیت تجاری

۲. قابلیت تبدیل پولها به یکدیگر

۳. حفظ نرخهای ارز با ثبات

طراحی نظام برتون وودز

اقتصاددانان به دنبال طراحی سیستمی بودند که در این سیستم ترکیبی از ویژگی های دو نظام ارزی

شناور و ثابت وجود داشته باشد .

✓ نظام نرخ ارز ثابت : نرخ تعیین می شود و از آن دفاع می گردد و این نرخ تغییری نمی کند .

✓ نظام نرخ ارز شناور : نرخ کاملاً قابل تغییر است و شرایط بازار است که این نرخ را تعیین می کند .

✓ کشورها فقط در صورت عدم تعادل های اساسی در تراز پرداخت های خود می توانند از طریق

کاهش یا افزایش رسمی ارزش پول نرخ ارز را تغییر دهند .

شرایط ورود به نظام برتون وودز

➤ **شرط آمریکا :** مبادله ی ۳۵ دلار با یک انس طلا

اگر کشوری به آمریکا دلار می دهد آمریکا طبق تعرفه ی هر یک انس طلا معادل ۳۵

دلار به کشورها طلا دهد .

➤ **شرط سایر کشورها :** تعیین ارزش پول ملی برحسب دلار آمریکا

هر یک دلار معادل چند واحد پول ملی کشورها است این نرخ را بیان واز آن دفاع کنند .

عدم تعادل اساسی

- عدم تعادل بلند مدت در تراز پرداخت عدم تعادل اساسی (ساختاری) نام دارد .
- در این صورت سیاست رسمی کاهش یا افزایش ارزش پول ملی اعمال می گردد .
- کشورها در صورت وجود کسری در تراز پرداخت در بلند مدت سیاست رسمی افزایش نرخ ارز را اجرا کنند .
- و اگر با مزاد تراز پرداخت ها مواجه بودند سیاست رسمی کاهش نرخ ارز را در پیش بگیرند .

سرانجام نظام برتون وودز

امریکا زمان ورود به نظام برتون وودز بخش قابل توجهی از ذخایر طلای جهان را در اختیار داشت ارزش طلای امریکا ۲۴۰۰۰ میلیارد دلار بود در دهه ی ۱۹۵۰ امریکا به کشورهای آسیب دیده ی اروپایی کمک کرد و موجب بهبود نسبی در وضعیت این کشورها شد که کسری تراز پرداخت در امریکا را به دنبال داشت در دهه ی ۶۰ مخارج بودجه ای امریکا به دلیل هزینه های ناشی از جنگ ویتنام افزایش یافت و مواجه با کسری بودجه عظیمی شد برای جبران کسری تراز پرداخت به چاپ دلار روی آورد هجوم دارندگان دلار در بانک های اروپایی برای تبدیل دلار به طلا موجب شکست تعهد امریکا شد و دارندگان را مجبور کرد که دلار با قیمت بالاتر از ۳۵ دلار به طلا تبدیل کنند دلیل دیگر این بود که طلا نمی تواند با نرخ رشد ۲/۵ % رشد یابد و نرخ رشد طلا حداکثر ۱ % است .